

5.2 Het vragen van een bijzondere aanwijzing

Indien in het kader van gezinshereniging bij een hier te lande toegelaten vluchteling de status van vluchteling wordt gevraagd, dient de zaak steeds te worden voorgelegd aan de Minister van Justitie. De Minister geeft eventueel onmiddellijk een mondelinge, bijzondere aanwijzing. Wanneer de aanwijzing mondeling wordt gegeven dient deze door het hoofd van plaatselijke politie schriftelijk te worden vastgelegd.

6. Internationale regelingen

6.1 Algemeen

Met betrekking tot vluchtelingen bestaat een aantal internationale regelingen waarbij ook Nederland partij is.

Deze worden hieronder kort aangeduid met een vermelding van het onderwerp en de vindplaats.

Indien met betrekking tot de toepassing van deze regelingen nadere vragen rijzen, kan het hoofd van plaatselijke politie zich steeds wenden tot de directie Vreemdelingenzaken.

6.2 Het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen

Voor een uittreksel uit het Verdrag (Trb. 1954, 88) met bijbehorende Protocol (Trb. 1967, 76) met artikelsgewijze toelichting zie C 37.

Opgenomen zijn die bepalingen welke met name met het oog op de toepassing van de vreemdelingenwetgeving rechtstreeks van belang zijn.

Ter uitvoering van artikel 32 van het vluchtelingenverdrag werden destijds de artikelen 104 - 106 in het Vreemdelingenbesluit opgenomen.

Aan de hoofden van plaatselijke politie werd nadien uitdrukkelijk verzocht om vluchtelingen, op wie de genoemde artikelen van het Vreemdelingenbesluit van toepassing zijn en die zich ter verlenging van hun vergunning tot verblijf bij hen vervoegen, in de gelegenheid te stellen, een verzoek om toelating als vluchteling in te dienen.

Aangenomen mag worden dat de tot deze categorie behorende personen inmiddels hetzij de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen, hetzij toegelaten vluchteling zijn in de zin van artikel 15 Vw.

Met het oog hierop hebben, naar zich laat aanzien, de bepalingen van de artikelen 104-106 Vb, voor zover het vluchtelingen betreft, inhoudelijk hun betekenis verloren.

Mocht niettemin een tot de onderwerpelijke categorie behorende vreemdeling worden aangetroffen die nog niet als vluchteling op grond van artikel 15 Vw is toegelaten, dan dient contact te worden opgenomen met de directie Vreemdelingenzaken, teneinde hem alsnog in het bezit te stellen van een verblijfsdocument als bedoeld in bijlage 5b VV.

Artikel 33 van het Vluchtelingenverdrag betreft het belangrijke verbod tot uitzetting of teruggeleiding van vluchtelingen naar een land waar zijn leven of vrijheid bedreigd zou worden: het zogeheten non-refoulement beginsel (zie het vermelde hieromtrent in 1.2).

Ingevolge het tweede lid van dit artikel mag slechts in geval van hoge uitzondering hiervan worden afgeweken bij vluchtelingen ten aanzien van wie er ernstige redenen bestaan hen te beschouwen als een gevaar voor de veiligheid van het land waar hij zich bevindt, of die, bij gewijsde veroordeeld wegens een bijzonder ernstig misdrijf, een gevaar oplevert voor de gemeenschap van dat land.

6.3 Overeenkomst betreffende zeelieden-vluchtelingen (Trb. 1958, 111) met Protocol (Trb. 1973, 122)

De overeenkomst legt een daarbij aangesloten staat, waarmee de zeeman-vluchteling een bepaalde - in de Overeenkomst nader omschreven - band heeft, de verplichting op, hem een reisdocument voor vluchtelingen te verstrekken.

Deze overeenkomst is een uitwerking van artikel 11 van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen.

Dit artikel bepaalt dat een verdragspartij aan vluchtelingen, die geregeld als zeeman dienst doen aan boord van een schip dat de vlag voert van een bij het Verdrag aangesloten staat, bepaalde rechten zal verlenen.

Zo zal deze staat in welwillende overweging (moeten) nemen om de vluchtelingen-zeelieden toe te staan zich op zijn grondgebied te vestigen, aan hen reisdocumenten te verstrekken of hen tijdelijk toe te laten op zijn grondgebied, in het bijzonder teneinde vestiging in een ander land te vergemakkelijken (zie in dit verband ook bijlage 3 b onder H 2, VV).

Indien door of namens een vluchteling een beroep wordt gedaan op de onderwerpelijke overeenkomst dient door het hoofd van plaatselijke politie contact te worden opgenomen met de directie Vreemdelingenzaken (zie A 2).

6.4 De Europese Overeenkomst inzake de afschaffing van visa voor vluchtelingen (Trb. 1959, 153)

Deze overeenkomst bepaalt onder meer dat houders van geldige reisdocumenten voor vluchtelingen die zijn afgegeven door een bij deze overeenkomst aangesloten staat, op wiens grondgebied zij rechtmatig verblijven, voor een tijdsduur van ten hoogste drie maanden visumvrij op het grondgebied van een andere staat mogen verblijven.

Op verzoek van laatstbedoelde staat wordt door het land van afgifte van het reisdocument wederom toegang verleend, behoudens indien de verzoekende staat betrokkene heeft toegestaan zich op zijn grondgebied te vestigen.

Voor het overige wordt in dit verband verwezen naar bijlage 3 b onder H 1, VV.

In geval van voorgenomen verwijdering van een vreemdeling als hier bedoeld dient contact te worden opgenomen met het Ministerie van Justitie (zie A 2).

6.5 Akkoord tussen de Beneluxlanden en Zwitserland inzake het reisverkeer van vluchtelingen (Trb. 1964, 120)

Dit akkoord heeft dezelfde strekking als de onder 7.4 genoemde Europese overeenkomst (zie in dit verband ook bijlage 3 b onder H 1, VV).

Hier geldt echter de bijzondere bepaling dat de verplichting tot wedertoelating vervalt indien de houder van een reisdocument voor vluchtelingen, afgegeven door een der Partijen, zich rechtmatig op het grondgebied van een andere Verdragsstaat gevestigd heeft en het zwaartepunt van zijn belangen aldaar gelegen is.

6.6 Overeenkomsten betreffende de verlenging van reisdocumenten en/of terugname van vluchtelingen

Omtrent dit onderwerp zijn door de Beneluxlanden onderling en door de Beneluxlanden met derde landen regelingen getroffen en overeenkomsten gesloten waarvan de voornaamste inhoud elders is weergegeven in C 38.

Het betreft hier:

1. de Beschikking van de Ministeriële Werkgroep voor het Personenverkeer Benelux van 28 december 1961 inzake het recht op terugkeer van werkende vluchtelingen (Trb. 1978, 171); (zie C 38);
2. de Overeenkomst tussen de Beneluxlanden en Oostenrijk inzake het verblijf van vluchtelingen (Trb. 1965, 46); (zie C 38);

3. het Akkoord tussen de Beneluxlanden en Zwitserland inzake het recht op terugkeer van werkende vluchtelingen (trb. 1964, 121); (zie C 38);
4. voorts is er tussen de Beneluxlanden en de Bondsrepubliek Duitsland een overeenkomst gesloten inzake het overnemen van personen aan de grens (Trb. 1965, 46) die speciale bepalingen omvat inzake de overname van vluchtelingen (zie A 6 onder 10.3.4.2);
5. zie wat betreft houders van vluchtelingenpaspoorten voorzien van een zogeheten Rijnschippersstempel, A 6 onder 12.1.

6.7 Europese overeenkomst inzake de overdracht van verantwoordelijkheid met betrekking tot vluchtelingen

Voor een uittreksel uit de overeenkomst (Tbr. 1982, 24) zie C 25.

Thans zijn de volgende landen partij bij de overeenkomst: Denemarken, Italië, Nederland, Noorwegen, Portugal, Zweden en Zwitserland.

Doelstelling van de overeenkomst is om op uniforme wijze de overdracht van verantwoordelijkheid te regelen ten aanzien van vluchtelingen in de zin van het verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen (zie 7.2), die hun verblijf verplaatsen van het grondgebied van de ene verdragsluitende partij naar dat van de andere.

Hoofdregel is dat de verantwoordelijkheid wordt geacht te zijn overgedragen na een periode van twee jaar feitelijk en onafgebroken verblijf met toestemming van de autoriteiten in de tweede partijstaat (art. 2, eerste lid).

De overdracht kan ook eerder plaatsvinden, te weten indien de tweede partijstaat het de vluchteling heeft toegestaan om hetzij permanent, hetzij voor een langere duur dan de geldigheidsduur van het door de eerste staat afgegeven reisdocument, in de tweede staat te verblijven.

Het tweede lid van art. 2 geeft regels voor de berekening van deze periode.

Zo wordt bijvoorbeeld de periode van verblijf, dat uitsluitend is toegestaan voor studie, opleiding of medische behandeling niet meegerekend.

Overname van de verantwoordelijkheid wordt eveneens geacht te hebben plaatsgevonden als geen terugname bij de eerste ontvangst-staat kan worden geclaimd. Door de overname van de verantwoordelijkheid wordt de vluchteling in beginsel tot Nederland toegelaten.

Dit impliceert dan ook de overdracht van de verantwoordelijkheid voor de afgifte van een reisdocument in de zin van art. 28 van het Verdrag van Genève.

Overigens heeft de overeenkomst een beperkte strekking: de toegang en het verblijf van de vluchteling in de tweede ontvangst-staat blijft onderworpen aan de aldaar geldende immigratie- en vreemdelingen-wetgeving.